

Blok tematyczny: Szkoła, szkolne obowiązki i przyjemności.

Temat dnia: Witamy się po wakacjach.

Cel lekcji: Powtórzyć i utrwalić formy powitań. Wprowadzić głoski "ć" i "ś" i wdrożyć uczniów do poprawnej wymowy poznanych głosek. Zainspirować do krótkich wakacyjnych wspomnień. Wskazać funkcję niektórych przyimków. Wprowadzić przysłowki pozytywnie oceniające określoną czynność. Podnieść świadomość poprawnej wymowy niektórych głosek. Poszerzyć zasób słownictwa.

Pomoce:

Uczeń: kredki, przybory szkolne.

Nauczyciel: Teksty rymowanek i ćwiczeń do wklejenia.

Zapis w dzienniku: Witamy się po wakacjach. Grzeczność na co dzień - dopasowujemy formę powitania do osoby i sytuacji. Ćwiczenia w dialogowaniu. Miękkie "ć" i "ś" - różne warianty zapisu. Ćwiczenia w utrwalaniu poprawnej wymowy. Zabawa ruchowa. Wskazujemy miejsce głosek miękkich w wybranych tekstach. Analiza słuchowo - wzrokowa wyrazów zawierających wybrane głoski miękkie. Rola przyimków "nad" i "u" w dialogu o wakacjach. Wyrazy: **świetnie, wesoło, dobrze**, fajnie. Wykreślanie i wpisywanie głosek w tekście. Rymowanki i zgadywanki.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie (powtarza powoli formy powitań).

N: Dzień dobry, moi kochani. Miło mi was widzieć.

Dzieci: Dzień dobry.

N. pyta: Kto powtórzy za mną: **Dzień dobry, miło mi was widzieć?** (kolejne dzieci wychodzą na środek, powtarzając za N. zdanie powitania. Dzieci w ławkach odpowiadają: **Dzień dobry**.)

N. objaśnia, że zwrotów **Miło cię widzieć, miło was widzieć**, używają dorośli grzecznościowo, ale warto je znać, bo kiedyś i my będziemy starsi niż teraz i znajomość zwrotu okaże się przydatna.

Następnie dzieci wracają do ławek i powtarzają powitanie w parach.

Dzień dobry, Nastiu.

Dzień dobry, Janku.

(N. przypomina, że dzieci mówią do siebie zwykle: „cześć”, powitanie powtarza się także w tej formie):

Cześć Nastiu.

Cześć Janku.

2. N. objaśnia dzieciom, że w języku polskim miękkość głoski oznacza się kreską i pokazuje właściwy zapis głosek „ś” i „ć”.

Utrwalamy metodą wielokrotnych powtórzeń wyraz "cześć". Powtarzamy go w różnych wariantach rytmicznych (inwencja N.) i w prostej rymowance:

cze - ś - ć - ś - ć. (jedno dziecko, dwoje dzieci, rząd pod oknem, same dziewczynki, sami chłopcy, tylko dzieci w okularach itp.)

Cześć, misiu, cześć!
Daj miodu zjeść!

3. Wspominamy wakacje. N. pyta: Gdzie byliście na wakacjach? (Byłam nad morzem. Byłam u babci. Byłam na obozie. Byłam u cioci. itp.).

N. pozwala na swobodne wypowiedzi, następnie objaśnia:

Kiedy mówimy o pobycie nad wodą, zawsze używamy przyimka "nad": **nad jeziorem, nad morzem, nad rzeką**. Jeśli byliśmy u kogoś, u osoby, powiemy: **byłam u babci, u cioci, u wujka**. Jeśli byliśmy w jakimś kraju, w jakimś mieście, używamy przyimka w. Byłam **w Warszawie, w Polsce** itp.

4. Praca w parach. Dialogowanie. N. rozdaje uczniom wydrukowany na kartkach dialog z lukami do uzupełnienia oraz wyrazy do wyboru, którymi te luki można z pomocą N. uzupełnić :

<p>Cześć (imię) Cześć(imię) Jak było na wakacjach? A gdzie byłeś? Byłam w,u....., nad.....</p>	<p>Wyrazy do wykorzystania: Świetnie, wesoło, dobrze, fajnie. W górach, nad morzem, nad jeziorem, u babci, u cioci, u wujka, u dziadka.</p>
--	--

Ćwiczenie nie wymaga szerokich objaśnień gramatycznych dotyczących czasu albo rodzaju. Ćwiczenie będzie opierać się na zapamiętywaniu poprzez wielokrotne powtarzanie. Natomiast objaśnić trzeba luki w dialogu i wyrazy podane do wyboru, bo to nowe słownictwo. Słowo **fajnie** występuje jako ostatnie. Wielu Polaków mówi *fajnie* wyrażając aprobatę, ale jest to wyraz z kategorii potocznych i nadużywanych. Ucząc zatem języka, zwracamy uwagę dzieci, że pozostałe wyrazy zawierają konkretne znaczenia i o wiele więcej można za ich pomocą powiedzieć. *Fajnie*, podobnie jak *super* albo *ekstra* są wyrazem określonych emocji, ale zubożają język polski.

- I faza ćwiczenia. N. zaprasza na środek chętnego ucznia, wybierając wśród nich tego, który potrafi z łatwością powtórzyć odpowiednie frazy (chodzi o stworzenie wzorca. Sam przyjmuje na siebie rolę ucznia, aby można było zbudować wzorcowy dialog.
- II faza ćwiczenia: N. prosi, aby chętny uczeń go zastąpił i dialog powtarza się na środku klasy jeszcze raz. W nowym wykonaniu. Po każdym dialogu N. inicjuje ćwiczenia dykcyjne. Np. ś - ś - ś - ś - świetnie, świetnie - nie -nie -nie, wesoło - ło- ło - ło -ło, dobrze - rze - rze - rze - rze, górach -gó - gó - gó -gó - górach górach -ch -ch -ch -ch, nad morzem -m -m -m -m, jeziorem - m - m - m - m (wyodrębniono do wielokrotnego powtórzenia sylaby i głoski, które sprawiają dzieciom obcojęzycznym kłopoty).

- III faza ćwiczenia. Dzieci siadają w ławkach i dwójkami powtarzają dialog. N. czuwa nad prawidłowością wykonania.

5. Zabawa ruchowa. N. zaprasza dzieci do ustawienia się w kręgu i opowiada, co dzieje się wokół: Teraz będziemy morzem (**morze -m** (kształcenie dykcji). Weźcie się za ręce. Morze faluje i szumi. Dzieci ruchem i dźwiękiem naśladowują morze. A teraz będziemy wysokimi górami. Dzieci stają na palcach, składają ręce, tworząc szczyt ze swoich dłoni. Zaczyna wiać wiatr, górskie choinki chwieją się na wietrze. Zrywa się deszcz, szybko otwieramy parasole i wracamy do domu. Dzieci siadają w ławkach.

6. Ćwiczenia z "ś" i "ć". N. przygotowuje wycinek z gazety lub kserokopię książki, lub samodzielnie przez siebie przygotowany tekst zawierający litery "ś", "ć". Zadaniem dzieci jest znaleźć i podkreślić miejsca, w których występuje ś lub ć.

Wyrazy do wyboru dla N. : maść, liść, kiść, miś, ość, łoś, wieś, ryś, oś, śliwka, śnieg, śmigło, ściana, śmieci, świeczka, śmietana, śliwka, śnieg, śmigło, ściana, ślimak, śmieci, świnia, ćma, ćwiartka, kupić, pisać, czytać, nić, wić się, radość

7. Wpisywanie brakujących liter w przygotowany wcześniej szablon. Dzieci nie znają jeszcze języka czynnie, dlatego poniższe zdania N. może dzieciom przeczytać, nawet dwukrotnie i objaśnić ich sens. Następnie wykonają zadanie , wpisując w wolne miejsca odpowiednio ś lub ć.

.....ma to nocny motyl.
 Li..... opadał wolno.
 Ło... lubi młode pędy.
 Moja wie... leży nad rzeką.
 Trzeba pisa.... wyraźnie.
 mietana jest dobra do sosu.

8. Rymowanka z głoską "ś". N. czyta ją dwa razy albo więcej. Nakłaniając dzieci do powtarzania. Następnie uczniowie otrzymują tekst z lukami do uzupełnienia. N. czyta jeszcze raz rymowankę, prosząc dzieci, aby sprawdziły, jakiej litery brakuje w poszczególnych wyrazach. Tak przygotowani uczniowie wykonują ćwiczenie.

Pod jesionem ślimak śpi.	Pod jesionem ...limak ...pi.
O czym głodny ślimak śni?	O czym głodny ...limak ...ni?
O kanapkach? O śledziku?	O kanapkach? O ...ledziku?
O świeżutkim naleśniku?	O ...wieżutkim nale...niku?
Nie! O nartach gdzieś w Kraśniku.	Nie! O nartach gdzie... w Kra...niku.

9. W języku polskim również głoska "i" występuje w funkcji miękkiego znaku. Znamy wyrazy, gdzie "ś" zapisujemy jako "si", a "ć" jako "ci". Kto był na wakacjach u babci? A kto u cioci?

N. zapisuje na tablicy wyrazy bab**ci**a i **ci**oci**a**, zaznaczając kolorem obserwowane litery. Pomaga dzieciom zaobserwować sposób zaznaczenia miękkości w tych przykładach (analiza słuchowo - wzrokowa wyrazu, ze szczególnym uwzględnieniem podziału na sylaby).

Inne przykłady pozwalające prowadzić obserwację zapisu głosek miękkich.

Gosia była na wakacjach u cioci.	Go a była na wakacjach uo... ..
Basia była nad rzeką.	Ba... ..a była nad rzeką.
Krysia była z babcią nad jeziorem.	Kry... ..a była z bab... ..ą nad jeziorem.
Zosia była z bratem u siostry.	Zo... ..a była z bratem uostry.

Wyrazy do zapamiętania: ciocia, babcia, siostra.

11. Zadanie domowe: Uczniowie otrzymują wklejki z lukami, które muszą uzupełnić głoskami "ć" lub "ś" lub "ci" i "si".

Aksamitne skrzydła ma

Lata w nocy

To jest ...ma. (ćma)

...lepia ma czerwone i siedzi w pieczarze. (smok wawelski)

Znają go dzieciaki w Krakowa obszarze.

O nocleg nie pro... .., (ślimak)

wędrując po świe... ..e,

bo swój domek no... ..

po prostu grzbie... ..e.

No... ..sz w niej jabłka, jarzyny do zupy

A także wszystkie inne zakupy? (siatka)

Czy to będzie człowiek,

Zwierzę czy też ptak,

Gdy przejdzie po piasku,

Zostawi ...lad.